

Veileder folkehelse

Formål

I planbeskrivelsen skal det være et eget kapittel om folkehelse. Denne veilederen er ment som et arbeidsredskap for å hjelpe til med å beskrive ulike helseeffekter med tekst i planbeskrivelsen.

Folkehelseloven

§ 4. Kommunens ansvar for folkehelsearbeid

Kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen.

Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting.

Kommunen skal medvirke til at helsemessige hensyn blir ivaretatt av andre myndigheter og virksomheter. Medvirkning skal skje blant annet gjennom råd, uttalelser, samarbeid og deltagelse i planlegging. Kommunen skal legge til rette for samarbeid med frivillig sektor.

Med folkehelse menes befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i befolkningen.

Med helseeffekter menes endring i helsetilstand og/eller prognose ved et tiltak i forhold til dagens situasjon.

Planbeskrivelse for Karmøy kommune

Alle planer skal ha en beskrivelse av helseeffekt. Beskriv hvordan planen bidrar til å fremme helsen for befolkningen i området. Redegjør for om det er faktorer i området eller i planen for å utvikle dette som kan gi negativ innvirkning på befolkningens helse.

Eksempel på faktorer som kan ha positiv innvirkning på befolkningens helse

Gode boforhold, nærhet til urbant friluftsliv, natur/landskaps- og opplevelseskvaliteter, gode gang- og sykkelforbindelser, kollektivtilbud, sosiale møteplasser og aktivitetstilbud, mulighet for deltakelse og medvirkning, nærhet til barnehage og skole, nærhet til arbeidsplasser og nærhet til offentlige og private servicetilbud med mer.

Tommelfingerregel

Avstander under 1 km fremmer gange og sykling, mens reiser over 2 km fremmer bilkjøring (ATP).

Andre eksempler for beskrivelse av positive helseeffekter:

Finnes det gode stillesoner i området og i hvilken avstand befinner disse seg?

Finnes det kulturminner eller andre kvaliteter i området som kan være med på å skape god stedsidentitet?

Er det serveringsvirksomheter eller arrangementsarenaer som kan bidra positivt i form av sosiale møteplasser, deltakelse eller inkludering?

Er det nærhet til servicefunksjoner (private og offentlige) i området og i hvilken avstand befinner disse seg?

Eksempel på faktorer som kan ha negativ innvirkning på befolkningens helse

Nærhet er en vesentlig faktor: Atkomsten til området kan være lengre enn reell avstand pga ulike typer barrierer (fysiske og mentale). Graden av barrierer viser hvor sammenhengende/tilgjengelig «stedet/området/byen» er for innbyggerne. Nærliggende støykilder som vei, bane, fly, tekniske installasjoner og næringsvirksomhet med fare for støy, støv og lukt. Utrygge forhold som trafikk, kriminalitet med mer.

Andre eksempler for beskrivelse av negative helseeffekter:

Er det serveringsvirksomheter eller arrangementsarenaer i området som kan medføre luktplager eller støy?

Vil planen eller tiltaket kunne endre stedets identitet negativt?

Er det behov for skadeforebyggende tiltak i området?

Vil tiltaket eller planen på noen måte kunne påvirke områder utenfor planområdet, eksempelvis tilgang til natur, aktivitetsarealer med mer på en negativ måte?

Dersom svaret er ja på et eller flere av spørsmålene under må en konkret vurdering av forholdet med gjennomgang av mulige avbøtende tiltak fremgå

1. Vil forslaget virke negativt innen; sammenhengende forbindelseslinjer for gående og syklende, inkludering, hverdagsliv og identitet/tilhørighet?
2. Vil forslaget virke negativt for spesifikke grupper i befolkningen (jenter, gutter, kvinner, menn, mennesker med funksjonsnedsettelse, barn, unge eller eldre eller andre sårbare grupper)?
3. Vil forslaget kunne øke helseforskjellene (inkludert sosiale faktorer) hos befolkningen i området?

Kommunen som helsemyndighet kan gi pålegg om Helsekonsekvensutredning etter Folkehelselovens § 11 dersom det ikke er gitt en tilfredsstillende beskrivelse av helseeffekter.